

MIKS VASIKAD PÄRAST VÕÖRUTAMIST KASVADA EI TAHA

Vasikate kasvamine võõrutamisest 6–8 kuu vanuseni mõjutab otseselt nende tulevast piimatoodangut ja seeläbi kogu karja majandusnäitajaid. Puberteedi-eelses eas vasikad, kelle ratsioonis on piisavalt energiat ja proteiini, kasvavad kiiresti, nende organism kasutab toitaineid pigem lihaskoe kui rasvkoe kasvatamiseks. Seepärast on raha, mis kulutatakse selle vanusegrupi vasikate söödale, kulutatud väga efektiivselt. Sageli vastab see kõik tõele siiski vaid teoorias ning tegelikud tulemused võivad olla oluliselt halvemad ehk teisiti öeldes: vasikate kasv ja areng peatuvad pärast võõrutust ja seisaku pikkus sõltub loomapidaja teadmistest ja oskustest. Seepärast on oluline meelde tuletada põhipunktid, millest sõltub vasikate kasv pärast võõrutamist.

Muudatusi ei tohi teha kiirustades

Võõrutus on piimavasikatele väga stressirohke periood. Muudatusi vasikate pidamises ja söötmises tuleks teha ühekaupa ja enne järgmise muudatuse tegemist peaks vasikas olema eelmisega kohanenud. Näiteks vasikaid, kes saavad piima või piimaasendajat, söödetakse enne lõplikku piimasöödast võõrutamist 3-4 päeva jooksul üks kord päevas. Samal ajal vasikate asukohta ega teraviljasegu ei muudeta ja enne järgmise muudatuse tegemist antakse vasikatele üks nädal aega olukorraga kohanemiseks. Seejärel muudetakse kas söödasegu või looma asukohta ja jälle antakse vasikale kohanemiseks aega enne viimase muudatuse tegemist.

Vasikad peavad saama vaid parimat koresööta ja õiges koguses sobivat teraviljasegu

Holsteini tõugu vasikad peaksid hakkama koresööta saama siis, kui nad söövad teraviljasegu 1,8–2,2 kg päevas, punastel tõugudel peaks söödud teravilja kogus päevas olema 1,4–1,8 kg. Alles siis, kui vasikad on võimelised sööma nimetatud koguses teravilja, võib hakata neile lisaks pakkuma ka heina. Kindlasti tuleks arvestada, et kuna vasikate maod on välja arenemata ja söömus piiratud, siis peab neile antav hein olema parima võimaliku kvaliteediga. Näiteks 6-nädalane vasikas on võimeline sööma päevas kuni 1,8 kg heina pluss teraviljasegu. 3-6 kuu vanustel vasikatel on heina ja teravilja vahekord ratsioonis umbes 1:1, mis protsentuaalselt on sarnane täiskasvanud piimalehmaga.

Vasika vanus/kaal	Loodetav söömus kg/päevas	kuivaine vajalik toorproteiini % ratsioonis
6 nädalat/ 68 kg	1,7	18
10 nädalat/ 90 kg	2,0	16
3–6 kuud	3,15–4,05	15

Vasikate juurdekasv on aeglasem, kui nende ratsioonis napib energiat ja nad jäävad kasvult väiksemaks, kui ratsioonis ei ole piisavalt proteiini.

Kui 6–10 nädala vanustele vasikatele söödetakse madala toorproteiinisaldusega (12–14%) teraviljasegu ja sellele lisaks veel ka madala toorproteiinisaldusega (alla 18%) heina, siis jääb nende luustiku kasv tagasihoidlikuks. Noorkarjale söödetav hein tuleb kindlasti söödalaboris analüüsida ja vasikad peavad saama vaid parimat.

Samuti peab noorloomade ratsioon sisaldama nii vitamiine kui mineraale vastavalt nende tarbenormidele.

Alla 6 kuu vanuste noorloomade teraviljasegud ei tohiks sisaldada karbamiidi ega muid mittevalgulise lämmastiku allikaid. Ka ei peaks karjamaarohi ega märgsilo olema selle vanusegrupi noorloomadele peamiseks koresöödaks, sest noorloomade vatsad ei ole veel lõplikult välja arenenud ja nende võime rohusöötasid seedida on piiratud. Suures koguses toorkiurikka ja madala toorproteiinisaldusega ehk madala toiteväärtusega koresööda söötmine võib noorloomadel põhjustada rippkõhu teket.

Vasikaid tuleks pidada väiksemates gruppides

Võõrutatud vasikad alles õpivad, kuidas suhelda teiste loomadega ja kuidas saada omale koht söödasõime juures. Selleks, et vähendada konkurentsi söödasõime juures ja et vasikad õpiksid kiiremini selgeks omavahelise suhtlemise, ei tohiks grupis olla rohkem kui 6 looma. Väiksemates rühmades on parem nii vasikate söömus kui juurdekasv.

Vasikatele peab tagama piisavalt söödafronti ja jalutusväljakud ning söödaplatsid ei tohi olla mudased

Alla 6 kuu vanustele vasikatele on söödafronti laius väga olulise tähtsusega. 2–4 kuu vanused vasikad vajavad 20–45 cm söödafronti looma kohta. Söödalava/-sõime kõrgus peab vastama loomade suurusele, loomad peavad sealt sööda hõlpsasti kätte saama. Iga kord kui rühm loomi uude sulgu aetakse, tuleb veenduda, et kõikidel on vaba juurdepääs söödale. Eriti sügavallapanuga lautades tuleb meeles pidada, et pärast sõnniku eemaldamist seataks ka söödakünad tagasi loomadele sobivale kõrgusele.

Mudas sumpamine ja pidevalt märg karvkate väsitab noorloomi ja nõuab lisaenergiat, mille looma organism võtab juurdekasvu arvelt.

Haiguste ennetamine

Hingamisteede ja teised haigused, nagu näiteks koktsidioosid, vähendavad vasikate ööpäevast juurdekasvu. Vanusgrupile sobiv söötmine, toimiv ventilatsioonisüsteem ja sobiva mikrokliima tagamine ning nakkushaiguste vastu vaktsineerimine on abinõud, mis aitavad vähendada noorloomade haigestumise ohtu.

Infolehe koostamisel on kasutatud USA Kentucky Ülikooli kodulehel WWW.2.ca.uky.edu avaldatud materjale.